

konventionen indeholder bl.a. en række bestemmelser om formkrav og fremgangsmåde ved udførelsen af anmodninger om gensidig retshjælp, der tager sigte på at få retshjælpen til at fungere lettere, så den bliver hurtigere og mere effektiv.

1.4. Retsplejelovens regler

Retsplejeloven indeholder, som nævnt ovenfor, kun enkelte bestemmelser, der direkte tager sigte på sager om gensidig retshjælp.

Efter retsplejelovens § 190 finder lovens regler således også anvendelse på vidneafhøringer, der gennemføres på begæring af en udenlandsk myndighed. Det fremgår af bestemmelsen, at en anmodning om iagttagelse af en særlig form eller fremgangsmåde så vidt muligt bør imødekommes, medmindre dette vil være åbenbart uforeneligt med landets retsorden.

Retsplejelovens § 191 indeholder særlige regler i den situation, hvor en person, der er frihedsberøvet i udlandet, og som har meddelt samtykke hertil, på begæring af danske myndigheder overføres her til landet for i en straffesag at afgive forklaring eller medvirke ved en konfrontation, jf. artikel 11 i den europæiske konvention af 20. april 1959 om gensidig retshjælp i straffesager (retshjælpskonventionen).

Efter retsplejelovens § 806 træffes afgørelse vedrørende pålæg om edition af retten efter politiets begæring. Ifølge § 806, stk. 6, 1. pkt., skal der, inden retten træffer afgørelse vedrørende pålæg om edition, være givet den, der har rådighed over genstanden, adgang til at udtale sig. Efter bestemmelsens sidste punktum, finder 1. pkt. imidlertid ikke anvendelse, hvis rettens afgørelse skal danne grundlag for en international retsanmodning om edition, hvilket indebærer, at f.eks. udenlandske banker ikke skal have lejlighed til at udtale sig forud for afsigelsen af en kendelse.

I det omfang der ikke er udtrykkelige bestemmelser, der regulerer spørgsmålet om, hvorvidt og under hvilke betingelser udenlandske anmodninger om retshjælp til efterforskningsskridt kan imødekommes, er det – som anført ovenfor i pkt. 1.1 – antaget, at anmodningen kan imødekommes, hvis det pågældende efterforskningsskridt ville kunne foretages efter retsplejelovens bestemmelser i forbindelse med en tilsvarende dansk strafferetlig efterforskning. Gennemførelsen af sådanne udenlandske anmodninger om retshjælp er derfor (som udgangspunkt) betinget af, at retsplejelovens mistankekrav (dvs. krav til den styrke, hvormed mistanken retter sig mod en mulig gerningsmand) og den såkaldte indikationsbetingelse (dvs. det konkrete behov for at anvende netop det pågældende tvangsindgreb i den aktuelle situation) er opfyldt. Lovovertræ-

delsen vil endvidere skulle være undergivet offentlig påtale, og i visse tilfælde er det desuden en forudsætning, at lovovertrædelsen kan medføre en nærmere angiven minimumsstraf (kriminalitetskravet). Endelig er det et krav, at den handling, som efterforskningen vedrører, er strafbar efter dansk lovgivning (dobbel strafbarhed).

Den omstændighed, at retsplejeloven anvendes analogt ved behandlingen af anmodninger om gensidig retshjælp i straffesager, medfører endvidere, at anmodninger fra Danmark til udenlandske myndigheder om gennemførelsen af efterforskningsskridt, der ville kræve rettens medvirken, hvis det pågældende efterforskningsskridt skulle gennemføres her i landet, tillige skal forelægges for en dansk domstol, inden der fremsættes anmodning over for de udenlandske myndigheder.

De udenlandske retsanmodninger om fremskaffelse af bevismateriale, som fremover vil være omfattet af den europæiske bevissikringskendelse, kan således gennemføres i dag på grundlag af en analog anvendelse af bestemmelserne i retsplejeloven eller – for så vidt angår »beslaglæggelseskendelser« – efter bestemmelserne i loven om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union. Denne lov er omtalt ovenfor i pkt. 1.2., mens reglerne i retsplejeloven om foretagelse af de efterforskningsskridt til fremskaffelse af bevismateriale, som fuldbyrdelse af en bevissikringskendelse vil kunne forudsætte, gennemgås i oversigtsform i det følgende.

1.4.1. Ransagning

De gældende regler om ransagning findes i retsplejelovens kapitel 73 (§§ 793-800).

Politiet kan efter reglerne i dette kapitel foretage ransagning af boliger og andre husrum, dokumenter, papirer og lignende samt indholdet af aflåste genstande og andre genstande samt lokaliteter uden for husrum.

Ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en mistænkt har rådighed over, må dog kun foretages, hvis den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og ransagningen må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen. Angår ransagningen ikke den mistænkte lokaliteter eller genstande, kræver ransagning som udgangspunkt samtykke.

Kapitlet indeholder derudover regler om, at materiale fra visse persongrupper f.eks. præster i folkekirken eller andre trossamfund, læger, forsvarere og advoka-